

Dvogrbi veljblod (kamela).

Dvogrbi veljblod (*Camelus bactrianus*) je prava spaka med čveteronogimi živalmi. Od jednogrbega veljbloda (glej „Vrtec“ od 1871. L., stran 60) se razlikuje posebno s tem, da ima na hrbtu dve grbi, da je bolj štramast ter ima gostejšo in daljšo dlako. Kakor je jednogrbi veljblod ustvarjen le za vroče peščene puščave, takisto služi dvogrbi le národom na hladnih in visocih planôtah v zadnji Aziji. Mongoli, Kalmuki, Tartari in Kinzi bi skoraj ne mogli živeti brez

te koristne živali, ki jim po neudelanih potih po leti in po zimi prenaša všo kupčijsko blago med Kino in Rusijo. Kalmuk s svojo rodovino se klati po stepah in veljblod mu daje vse, česar potrebuje v življenje. Dvogrbi veljblod živi v hladnejših deželah in mu tudi sneg ne škoduje. Zato so užé pred 200 leti z dobrim uspehom udomačili dvogrbega veljbloda na Laškem blizu mesta Pize, in veljblodi, ki je vidimo véasih tudi pri nas, so večjidel iz Laškega. Tudi na Španskem se dvogrbi veljblod dobro počuti in pred nekoliko leti so poskušali to žival v severnej Ameriki udomačiti, kjer se od reke Misisipi tja do velikega ali tihega morja razprostirajo velike pustinje. Skušnja je obveljala popolnoma, in pozneje so jo preselili tudi v gorato južno Ameriko in na otok Kuba.

(Iz „Domače in tuje živali.“)

Maj, dragoljubeč in dišeča perla.

(Obraz iz naráve.)

Pomlad mila	Zdaj le hiti	Zraven tudi
Odklenila	Vence viti,	Ne zamudi,
Svoj veseli nam je raj;	O mladina! zdaj je čas.	Poiskati dušni sad!
Cvetje klije,	Dan zbegujo,	Pomlad ide
Radost sije,	Cvet vsahnuje,	Zopet pride, —
Zelení že vrt in gaj.	Kmalu mine rožni kras.	Čas mladost' je le enkrat!

(A. Praprotnik.)

Takó so peli otroci in se v dolgej vrsti pomikali iz mesta v prosto naravo. Pred njimi je stopal krepèk deček z zastavo v roci, ki je ponosno vihrala v zraku, kakor bi čutila, da je ta dan — dan praznovanja, dan obènega veselja. Ko je prenehalo petje, ropotal je otročji boben, in vmes je bilo slišati veselo vriskanje otrok! Vsem je sijala radost iz očí, na mladih licih jim je odsevalo notranje veselje, — veselje pomladansko. — Došli so pod zelen hribec, kamor so bili namenjeni. Tú so se ustavili. Srečno veselje, zlati mir se je prelival iz pomladanske prirode v otročja srca. Krdelce se je razkropilo po cvetočej livadi: jedni so trgali cvetíce in je vili v vence, drugi so skakali

in se igrali. Vse je plavalo v nedolžnem rajskem veselju do tihega mraka. In ko se je solnce nagnilo k zatonu, vrnili so se veseli in srečni otroci zopet domov, da je noč zaziblje v sladke sanje, dnevne radosti — radosti prvega dne maja.

A to nij bilo jedino veselje, s katerim je maj oblagodaril mlada srčeca nedolžnih otrok. Večkrat so še otroci prihiteli v prosto naravo, v gozd in gaj, na polje in livado, nabirali si krasnih cvetic in vračali se v hišo ljubih staršev, vselej bogato obdarovani od meseca maja.

Čudno lepo in veličastno se nam pokaže mati narava v tem najlepšem mesecu celega leta. Podobna je nevesti, okinčanej z vso krasoto! In tej krasoti se človeško srce z nepopisljivo ljubeznjivostjo smehlja! Tudi človeško srce ima zimo, prebridko zimo, — a s prvo vijolico, s prvim slavčekovim petjem, ki nam oznanja pomladnje vesele čase, dobí tudi človeško srce pomladansko veselje, radostne in vzvišene občutke. — Pristréno te torej pozdravljamo, sin cvetoče Vesne, prekrasni maj, da nam gojiš in ohraniš z vijolicami okinčano dete — pomlad! Prsa se nam širijo in roke iztegujemo, da bi te objeli in pritisnili za veke na srce, z vsemi tvojimi brezštevilnimi sladkostmi, s katerimi nas tako ljubeznjivo napajaš! Ti kličeš! — in odgovarjajo ti starodavne, čestitljive goré in strmi hribi, katerim polagoma slačiš belo obleko; — ozdravljajo ti nežno pihajoče sapice, ki se veselo igrajo z mladimi drevesnimi listi! Ti kličeš! — in odgovarjajo ti s prijaznimi pokloni krasne cvetice, ki si je izvabil iz naročja zemlje in je raztrosil po zelenih livadah; — slavé te tisočeri glasovi krilatih pevcev. Ti kličeš! — in vzbudi se vsa narava, vzbudi se sree človekovo, ki bi se rado oprostilo telesnih spon, ter plavalo v morji od tebe probujenih kreposti! — —

Zlati maj! Lep čas v krasnem življenji! Nebó in zemlja je polna živčih stvari! Jedva dobiš peresce na drevesu, na katerem bi ne bilo žive stvarce! Stori le korak in takój zagledaš pred sabo živočo stvar! Nikjer, o človek, nisi sam! V tem lepem času se vse giblje in ziblje. To so bitja, ki hočejo tudi živeti po Stvarnikovej volji, ki čutijo žalost in veselje, kakor ti, o človek! Ali je bodeš zaničeval? Sto jih lahko umoriš v jednom hipu; — ali pa moreš vdihniti jednej samej stvarci življenje? Ne! — Akoravno si krona stvarjenja, akoravno imaš krepke ude in bister um, vendar ne moreš ustvariti niti jedne živalce; — dá! niti sešteti jih ne moreš bitij, ki životarijo na jednom samem drevescu, kajti brez števila jih je, ki se veselé svojega življenja v veselem rajskem maji! —

Veseliva se tudi midva, ljubo dete, lepega maja ter hitiva ven v naročje narave, krepčajva si um in teló. Naberiva si šopek cvetic; a dve izmej teh vzemiva iz šopka in se veseliva njíju z očesom in sream! Prva je najbolj ljubljeno dete majevo: dragoljubeč ali šmárnica (*Convallária majalis*) se imenuje.

Zvunaj po dobravah in po goščatih klancih, kamor le posamezni soláčni žarki lijó skozi gosto vejevje ter cveticam kakor skrivaj gorkoto pošiljajo, tam rastó dragoljubeč, kakor da bi je kdo nasul. Njih korenike tičijo globoko v zemlji in iz vsake poženeta po dva svetlozelena, mehka, podolgasta lista, mej katerima stoji tenko stebelce, ki nosí v kimastem grozdu vse polno čisto belih in prijetno dišečih cvetov, iz katerih se naredé okrogle, svetlorudeče jagode.

Dragoljubci so prave podobe pobožnega srca. Kadar odpró svoje čašice, pošiljajo sladko vonjavo k nebu, kakor bi hoteli darovati dišečega kadila Bogu v zahvalo; a na svoje nežno stebelce obesijo zvončke, katere naj postrežne sapice zvoné v slavo božjo. — —

Druga cvetlica, katero si hočemo denes ogledati, je dišeča perla ali pervénec (*Aspérula odoráta*).

Kaj? Ta drobna cvetlica s svojimi majhenimi, neznaftnimi cvetovi naj je perla? — Tega bi jej v resnici nihče ne prilastoval! A vendar je takó! V dišavi je ne prekosi nobena njena soseda, in v resnici je ona perla med kamenjem. Ako se dene perla v vino, dobimo tako okusno kapljico, kakor da bi grozdje za-njo ne rastlo na tem svetu.

Domovje dišeče perle so senčnati gozdi po gorah. Rahlo tiči njeno steblice v studenčnatej zemlji, a okolo njega stojé v mičnih vretencih listki, ki imajo v sebi znano prijetno dišavo. Na vrhu steblica ima rahlo češuljo, obstoječo iz belih cvetov.

V lepoti se torej dišeča perla ravno ne odlikuje, a njen prijeten duh jej daje toliko vrednost.

Cvetoči maj se torej sme ponašati s svojo perlo, posebno, ker mu je nekóč rešila čast, in ga postavila za diko dvanajsterih mesecev, kakor nam to pripoveduje pesnik:

„Sošli so se nekđaj dvanajsteri meseci pri svojem očetu solncu, in se tu poganjali za predstvo. Vsak je hotel biti najkrásnejši, najkorístnejši. A maju se je najbolj posrečilo s svojo ljubeznjivostjo prikupiti se očem sodnikov. Že so mu hoteli podati venec. A to je oktobra razkačilo čez vse. Že malo vinjen, vzdignil je kupo penečega vina in vpil s hripavim glasom: „res, da imaš prekrasno lepoto mladosti, da imaš cvetje in vonjavo, ali vina nemaš, ki razveseljuje bogove in ljudi!“ —

Ali maj si nij dal vzeti prednosti. Lehkih nog je hitel tja vèn v zelene loge, in pod njegovimi nogami so vzrastle najbolj dišeče in sladke cvetice. Hitro jih je nekoliko nabral, djal jih je v vino in podál kupo svojim bratom, rekoč: „ustvariti res ne znam vina; a vendar mu vzamem omotno moč ter mu podelim sladkost pomladi.“ In ko so vsi zbrani okusili majevo pijačo, prijazno mu so pritrđili in podali venec prednosti.“

D. Majarón.

Razne stvari.

Slovstvene novice.

*) V Miličevj tiskarni v Ljubljani je ravno kar na svetlo prišla za našo šolsko mladino prav lična knjižica z naslovom; 23 cerkvenih pesem za šolsko mladino. Čveteroglasno postavil Ant. Foerster. Knjižica obseza na 59 straneh 23 pesmic z mčnini napévi. (Pesni so v slovenskem in nemškem jeziku.) Priporočamo to novo knjižico vsem slovenskim učiteljem in šolskeje mladini v obilno nakupovanje, ker le potem

se smemo nadejati, da nas obče znani skladatelj gosp. Foerster kmalu zopet s kakim novim delom razveseli. Knjižica stoji 25 kr.

LISTNICA. Gosp. A. L. M. v R.: Prinesemo, kadar nam bode prostor pripuščal. — A. K. v T.: Vaši pesnici sta nam všeč; jedno priobčimo pripodnjilč. — P. R. v K.: Tacega gradiva imamo užé preveč. — S. Š. v P.: Računska naloga nam ne ugaja. — A. Ž. v P.: Vaša pesnica nij ugodna za natis, treba bi vso predelati. Da ste nam zdravi! — J. C. v M.: Pomladanjskih stvari imamo užé preveč; odložili smo tedaj za prihodnje leto. Priloženj pesnici je treba še mnogo poprave, posebno kar se tiče rimov.